# แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

# Guidelines for Integrated Learning Management with Workplaces for Vocational Colleges under the Office of the Vocational Education Commission, Sisaket Province

**ณัทพงศ์ โยธี[1*], สมาน อัศวภูมิ[2] และ จำเริญ อุ่นแก้ว[3]**

Nattapong Yotee[1*], Saman Asawapoom[2] and Jamruen Oonkeaw[3]

(วันที่รับบทความ: 15 มีนาคม 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 17 เมษายน 2569, วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 21 เมษายน 2569)

**บทคัดย่อ**

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา 2 กลุ่มคือ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา จำนวน 5 คน กับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาที่เป็นผู้ประเมินแนวทางแนวทางในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาจำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครูนิเทศ จำนวน 5 คน และ 3) ครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบสภาพและปัญหาในด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร (2) แนวทางในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ คือ 1) การจัดทำหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) ความร่วมมือกับสถานประกอบการ 4) การวัดผลประเมินผล 5) การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานต่อไป (3) การประเมินในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษโดยภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73)

**คำสำคัญ:** แนวทางการจัดการเรียนรู้, สถานประกอบการ

---

[1-3] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[1-3] Educational Administration Program, Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author's e-mail: stu6430117203@sskru.ac.th

## ABSTRACT

Integrated learning management plays a critical role in shaping instructional approaches, particularly within workplace-based learning contexts. This research aimed to 1) examine the conditions and problems of workplace-integrated learning management in institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Sisaket Province, 2) develop guidelines for workplace-integrated learning management in these institutions, and 3) evaluate the proposed guidelines. The study involved two target groups: five key informants for examining conditions, problems, and guidelines, and fifteen evaluators comprising five school directors, five supervising teachers, and five workplace mentors. The findings were as follows. First, interviews with key informants revealed conditions and problems in five areas: curriculum development, instructional management, collaboration with workplace partners, measurement and evaluation, and teacher and personnel development. Second, corresponding guidelines were proposed across the same five areas—curriculum development, instructional management, collaboration with workplace partners, measurement and evaluation, and teacher and personnel development—aimed at enhancing the efficiency and standardization of workplace-integrated learning management. Third, the evaluation results indicated that the proposed guidelines demonstrated the highest level of feasibility (X = 4.60) and the highest level of utility (X = 4.73). These findings suggest that the proposed guidelines offer a practical and highly feasible framework for strengthening workplace-integrated learning management, with particular relevance for vocational education institutions seeking to deepen collaboration with industry partners.

**Keywords:** Learning Management Guidelines, Establishment

**บทนำ**

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังคงประสบปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรรวมทั้งยังมีอุปสรรคในการยกระดับประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐ ที่มีความล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่เริ่มพัฒนาในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงได้สำเร็จไปแล้วในช่วงก่อนหน้าส่งผลให้ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นเวลานาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประกาศนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2569 ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน ๘ ประเด็นการพัฒนา (8 Agenda) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ปฏิรูประบบอาชีวศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อ 2.1 สร้างความเข้มแข็งให้กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกำหนดเป้าหมายให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีคุมภาพทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนและยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2568 เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ บังเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงประกาศนโยบายและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2568 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ประเด็นนโยบาย 1. สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาที ให้มีสัดส่วนผู้เรียนระบบทวิภาคี ดังนี้ 1.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กำหนดเป้าหมายให้มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 10 ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2568 1.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดเป้าหมายให้มีสัดส่วนคิดเป็น ร้อยละ 55 ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2568 2. สถานศึกษาที่ไม่มีผู้เรียนระบบทวิภาคีให้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี อย่างน้อย 1 สาขาวิชา (ยกเว้นวิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี) 3. สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร้อยละ 100 ให้คงไว้ที่ร้อยละ 100 และจัดให้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนระบบทวิภาดีมีรายได้ระหว่างเรือนจบแล้วมีงานทำ 4. สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มุ่งเน้นสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการและสาขาวิชาที่มีผู้เรียนระบบทวิภาคีสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ สาขาวิชาไฟฟ้า สาขาวิชา เทคนิคเครื่องกล สาขาวิชาบัญชี สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล และสาชาวิชาเทคนิคการผลิต 5. สถานศึกษาเตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้เรียนระบบทวิภาคี 3 ระยะ ดังนี้ 5.1 ก่อนฝึกอาชีพให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมผู้เรียนประกอบด้วย ทักษะวิชาชีพที่จำเป็นพื้นฐาน และทักษะทางสังคม (Soft 5kil) ก่อนฝึกอาชีพ โดยใช้บทเรียนออนไลน์เตรียมความพร้อมผู้เรียนระบบทวิภาคี (DVE Intelligent Center) หรือการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมตามความต้องการของสถานประกอบการ 5.2 ระหว่างการฝึกอาชีพ ให้สถานศึกษา มีแผนการฝึกอาชีพ มีการนิเทศและติดตามผู้เรียน เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พศ. 2563 5.3 หลังการฝึกอาชีพให้มีการติดตามประเมินผลการฝึกอาชีพโดยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของผู้เรียนระบบทวิภาคี และสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนเสริมสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ 6. สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ครูนิเทศก์ ครูฝึกในสถานประกอบการให้มีสัดส่วนจำนวนเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 7. สถานศึกษายกระดับงานอาชีวศึกษาระบบทวีภาคีของสถานศึกษา โดยใช้ระบบฐานข้อมูลการจัดการอาข้าศึกษาระบบทวิภาคี (DVE DATA) ในการบริหารจัดการเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 8. ขยายและ

ยกระดับความร่วมมือระบบทวิภาคี ในรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน PPP (Public-Private Partnership) 9. ให้สถานศึกษามุ่งเน้นความร่วมมือ สร้างการรับรู้และค่านิยมในการเรียนระบบใช้กลไกความร่วมมือจากคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (อ.กรอ.อศ.) และภาคีเครือข่าย 10. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาและสถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นโยบายและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2568 (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2568)

การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังที่จะผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพมีความรู้ และทักษะที่สามารถปฏิบัติงานจริงได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายใต้การจัดการศึกษาในระบบอาชีวศึกษาปกติอาจไม่สามารถทำได้ จึงได้ริเริ่มการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าเรียนเพื่อความรู้ ฝึกทักษะวิชาชีพ ตลอดจนประสบการณ์การทำงานในสถาน ประกอบการจริง โดยคาดหวังว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากระบบทวิภาคีนั้นจะมีความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ที่พร้อมต่อการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ พบว่า หลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษาใช้หลักเกณฑ์กลางซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละประเภท แต่ละสถานที่ตั้งจะมีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เช่น วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ก็จะมีความแตกต่างกัน ในเรื่องความยากง่ายของการหาสถานประกอบการหรือ วิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและวิทยาลัยที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อระบบทวิภาคีก็มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงควรพิจารณาให้มีการจัดทำหลักเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษามากที่สุด ในส่วนของสถานประกอบการพบว่าการฝึกอาชีพในสถานประกอบการบางที่ไม่ตรงกับรายวิชา นำนักเรียนนักศึกษา ใช้แรงงานแต่ไม่มีการสอนงาน บางสถานประกอบการไม่มีความพร้อมในการสอนนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากเป็นสถานประกอบการขนาดเล็กขาดครูฝึก ขาดการดูแลนักเรียนนักศึกษาไม่มีการประสานงานระหว่างครูนิเทศก์และครูฝึกทำให้ไม่สามารถติดตามการปฏิบัติงานและความประพฤติของนักเรียนนักศึกษางบประมาณที่จัดสรรสำหรับการจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีขาดแคลนและไม่เพียงพอ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในถานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาของอาชีวศึกษา ได้เห็นสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการในการนำแนวทางไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในอนาคตต่อไป

**วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

**ระเบียบวิธีวิจัย**

**ประชากร และกลุ่มเป้าหมาย**

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระบบ ตามแนวคิดของ Likert กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาที่เป็นผู้ประเมินแนวทางแนวทางในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาจำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครูนิเทศ จำนวน 5 คน และ 3) ครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 5 คน

**แบบแผนการวิจัย**

การศึกษาเรื่องแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา วิธีการวิจัยแบบพหุวิธีหลายระยะ (Multi-Phase Mixed Method) มีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา**

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยถามประเด็น ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา

**การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความตรงเชิงเนื้อหาโดยการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผลการประเมินความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 ทุกด้าน

1) ยกร่างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้าน

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม

**การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล**

1) ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูล จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบโครงสร้างซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน ด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบเนื้อหาในการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น โดยแยกวิเคราะห์เป็นรายบุคคลของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา จนครับทั้ง 5 คน

**ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา**

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยถามประเด็น ได้แก่ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

**การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1) ยกร่างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้านซึ่งมีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่าง 0.60 -1.00 ทุกด้าน ดังที่กล่าวมาข้างต้น ตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง โดยระบุสภาพและปัญหาที่ได้จากข้อสรุปในการดำเนินการไปแล้วในระยะที่ 1 ประกอบการพิจารณาของผู้ให้สัมภาษณ์

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม

**การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล**

1) ผู้วิจัยได้นัดหมายกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเดิมที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์อีกครั้ง ตามวัน และเวลาที่กลุ่มเป้าหมายสะดวก

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบโครงสร้างซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน ด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกอบเนื้อหาในการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น โดยแยกวิเคราะห์เป็นรายบุคคลของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา จนครับทั้ง 5 คน

**ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการ**

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 3 นี้เป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระบบ ตามแนวคิดของ Likert ที่ได้ในการศึกษาในระยะที่ 2 เป็นเนื้อหาในการประเมิน และมีตัวแปรในประเมินอยู่ 2 ด้านคือ ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์มี 2 ตอน

**ตอนที่ 1** ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

**ตอนที่ 2** เป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระบบ ตามแนวคิดของ Likert

**การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1) ยกร่างแบบประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาที่สอดคล้องและตรงตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแต่ละด้าน

2) นำแบบประเมินดังกล่าวเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม

**การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล**

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3) ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะมีการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## ผลการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ**

**ตารางที่ 1.** แสดงสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

| ด้าน | สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา |
|---|---|
| 1.การจัดทำหลักสูตร | โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ มีการประเมินการเรียนรู้ในสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา ความล่าช้าในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสถานประกอบการ |
| 2.การจัดการเรียนการสอน | โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพมีการนิเทศติดตามในสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา ผู้เรียนฝึกงานไม่ตรงสาขาสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกอาชีพน้อย มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าวิชาการ |
| 3.ความร่วมมือกับสถานประกอบการ | โดยภาพรวมพบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการความร่วมมือกับสถานประกอบการผ่านข้อตกลง MOU มีรายได้ระหว่างฝึกงาน อย่างไรก็ตามยังพบปัญหา สถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัด สถานประกอบการรับนักศึกษาได้จำกัดและไม่ตรงสาขา |
| 4.การวัดผลประเมินผล | โดยภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างไรก็ตามยังพบปัญหา รูปแบบการประเมินของแต่ละสถานประกอบการแตกต่างกัน ข้อมูลการประเมินไม่เป็นปัจจุบัน |
| 5.การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร | โดยภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนบุคลากรด้านการฝึกอบรม การเตรียมความพร้อมของครูนิเทศ ทรัพยากร ในการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ |

| ด้าน | สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา |
|---|---|
| | อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสูง ครูฝึกมีภาระงานมาก เวลาไม่สอดคล้องกับเวลาสอน |

**ขั้นตอนที่ 2 แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา**

1) ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร คือ ควรการจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ กำหนดให้มีการประชุมร่วมกัน วิเคราะห์ กำหนดสมรรถนะร่วมกัน มีการประเมินผลการเรียนและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเมินประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนในสถานประกอบการ

2) ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ มีการจัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย มีการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้จากวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในสถานประกอบการจริง มีการกำหนดให้ครูนิเทศติดตามในสถานประกอบการ และส่งเสริมในการนำสื่อดิจิทัลเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3) ข้อเสนอเกี่ยวกับความร่วมมือกับสถานประกอบการ คือ ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ส่งเสริมให้มีการขยายและเพิ่มความร่วมมือกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีรายได้มีการพัฒนาทักษะพัฒนาตนเองนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีการจัดทำความร่วมมือภาคีเครือข่ายพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกัน มีการวางแผนกำลังคนในการรับนักศึกษาเข้าฝึกในสถานประกอบการ กำหนดแผนฝึกงานระหว่างภาคเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการติดตามปัญหา สรุป และปรับปรุงการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

4) ข้อเสนอเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล คือ ควรมีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจผู้เกี่ยวข้องในการวัดผลประเมินผลร่วมกัน มีการวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริงใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพเดียวกันและเป็นปัจจุบัน การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปผลการเรียนให้ดำเนินตามขั้นตอนของสถานศึกษา

5) ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร คือ ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรให้มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูนิเทศก์และครูฝึกในสถานประกอบการได้รับการอบรม ส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ร่วมกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับครูฝึกในสถานประกอบการได้อย่างมีมาตรฐาน

**ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการ**

การวิเคราะห์ผลการประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้(บุญชม ศรีสะอาด, 2554:121)โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

| คะแนนเฉลี่ย | แปลความหมาย |
|---|---|
| 4.51 - 5.00 | การจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด |
| 3.51 - 4.50 | การจัดการเรียนรู้อยู่ปฏิบัติตนอยู่ในระดับมาก |
| 2.51 - 3.50 | การจัดการเรียนรู้อยู่อยู่ในระดับปานกลาง |
| 1.51 - 2.50 | การจัดการเรียนรู้อยู่อยู่ในระดับน้อย |
| 1.00 - 1.50 | การจัดการเรียนรู้อยู่อยู่ในระดับน้อยที่สุด |

ตารางที่ 2. แสดงผลการประเมินแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยรวม ในความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

| รายการ | ความเป็นไปได้ | | | ความเป็นประโยชน์ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล |
| 1. การจัดทำหลักสูตร | 4.56 | 0.56 | มากที่สุด | 4.74 | 0.47 | มากที่สุด |
| 2. การจัดการเรียนการสอน | 4.54 | 0.58 | มากที่สุด | 4.62 | 0.55 | มากที่สุด |
| 3. ความร่วมมือกับสถานประกอบการ | 4.66 | 0.51 | มากที่สุด | 4.78 | 0.39 | มากที่สุด |
| 4. การวัดผลประเมินผล | 4.65 | 0.51 | มากที่สุด | 4.75 | 0.47 | มากที่สุด |
| 5. การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร | 4.60 | 0.51 | มากที่สุด | 4.80 | 0.42 | มากที่สุด |
| **เฉลี่ย** | **4.60** | **0.53** | **มากที่สุด** | **4.73** | **0.46** | **มากที่สุด** |

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ครูนิเทศ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความเป็นไปได้และการนำไปใช้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามอันดับ ได้แก่ 1) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 4.66) 2) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.65) 3) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.60) 4) ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.56) และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.54) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามอันดับ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.80) 2) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 4.78) 3) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.75) 4) ด้านการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.74) และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.62)

**อภิปรายผล**

**1. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา**

ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ โดยเน้นสมรรถนะการปฏิบัติจริงรวมถึงมีการประเมินการเรียนรู้ในสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา เช่น ความล่าช้าในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ หลักสูตรบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับกระบวนการทำงานจริงรวมถึงข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากรในการประเมินผลตามสภาพจริง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของบริบทระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สถานศึกษามุ่งเน้นโครงสร้างหลักสูตรและมาตรฐานทางวิชาการขณะที่สถานประกอบการเน้นกระบวนการปฏิบัติงานจริงทำให้การพัฒนาหลักสูตรร่วมกันเกิดความล่าช้า สอดคล้องกับสำนักงานสภาการศึกษา (2560) รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ในปัจจุบัน หลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษาใช้หลักเกณฑ์กลางซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำาเนินการในทางปฏิบัติ เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละประเภทแต่ละสถานที่ตั้งจะมีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกัน

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการนิเทศติดตามในสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา ผู้เรียนฝึกงานไม่ตรงสาขา ค่าใช้จ่ายในการนิเทศสูง สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกอาชีพน้อย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของจำนวนสถานประกอบการที่รองรับผู้เรียนในแต่ละสาขาไม่เพียงพอ ทำให้ต้องจัดผู้เรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการที่ไม่ตรงกับสาขาวิชา สอดคล้องกับสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2569) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพที่เน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพสาขาวิชาที่เรียน

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการความร่วมมือกับสถานประกอบการผ่านข้อตกลง MOU อย่างไรก็ตามยังพบปัญหา สถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัด ผู้เรียนฝึกงานไม่ตรงสาขาค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับภาระงาน รวมถึงกำลังการผลิตของสถานประกอบการลดลง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีเครือข่ายสถานประกอบการในพื้นที่จำกัดทำให้ต้องส่งผู้เรียนไปฝึกงานในต่างจังหวัด ส่งผลให้การจัดฝึกงานไม่ตรงสาขา สอดคล้องกับสัตหีบโมเดล เป็นตัวอย่างของการจัดการศึกษาตามรูปแบบของ WIL (Work Integrated Learning) “สัตหีบโมเดล” วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบเป็นผู้ริเริ่ม รูปแบบการเรียนการสอนที่จัดขึ้นจากการประสาน ความร่วมมือกันในลักษณะไตรภาคี

ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีการดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างไรก็ตามยังพบปัญหา รูปแบบการประเมินของแต่ละสถานประกอบการแตกต่างกัน ข้อมูลการประเมินไม่เป็นปัจจุบัน การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาจะยึดตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการแต่สถานประกอบการแต่ละแห่งมีรูปแบบการประเมินของตนเอง ทำให้เกณฑ์และวิธีการประเมินแตกต่างกัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(2569) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ว่าเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัด หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนบุคลากรด้านการฝึกอบรม การเตรียมความพร้อมของครูนิเทศ ทรัพยากร ในการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหา ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสูง ครูฝึกมีภาระงานมาก เวลาพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับเวลาสอน การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการฝึกอบรมร่วมกับสถานประกอบการมีค่าใช้จ่ายสูงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถส่งครูเข้ารับการพัฒนาได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา รวมชมรัตน์ (2558) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น ด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทั้งทฤษฎีและเชี่ยวชาญภาคปฏิบัติ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องร่วมมือกับภาคเอกชน และสถานประกอบการในการฝึกวิชาชีพให้นักศึกษา

**2. แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา**

ผลการเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยการจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ การประเมินผลการเรียน ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำหลักสูตรในรูปแบบเดิมที่สถานศึกษาดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิสรียา ออสุวรรณ (2559) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอน ไว้ว่าการดำเนินงานในสถานศึกษาและสถานประกอบการเกี่ยวกับการสอน การฝึกทักษะ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในด้านการดำเนินการสอนโดยครูผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการ รูปแบบการสอน การจัดตารางสอน ทรัพยากรการเรียน การสอนและการจัดการ การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีการส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการเรียนการสอนร่วมกันการกำหนดให้ครูนิเทศติดตามในสถานประกอบการ การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน และการยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้มีความร่วมมืออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมศักดิ์ มีสุข สมภพ สุวรรณรัฐ และ วรัทยา ธรรมกิตติภพ (2560) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพเป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่าง

อุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยการส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ส่งเสริมการจัดฝึกประสบการการสร้างเครือข่ายและความยั่งยืน การสรุปและปรับปรุงการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านเครือข่ายความร่วมมือ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุตต์ บุตรแสนลี (2561) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและประสานงานในการจัดการศึกษาประกอบด้วย สถานศึกษากับสถานประกอบการมีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างชัดเจน จัดปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ จัดให้มีการคัดเลือกสถานประกอบการโดยคณะกรรมการ สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ แต่งตั้งคณะกรรมการการฝึกอาชีพ และกำหนดระยะเวลาใน การฝึกอาชีพอย่างชัดเจน

ด้านการวัดผลประเมินผล โดยมีการวัดผลประเมินผลครูนิเทศการฝึกงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นปัจจุบัน การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลให้มีความเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี คือการจัด การศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องการจัด หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผล

ด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร โดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูนิเทศก์และครูฝึกในสถานประกอบการเข้ารับการอบรม ส่งเสริมให้ครูฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการจริง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลา ภาระงาน และความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของจอมพงศ์ มงคลวนิช (2561) ได้ให้ความหมาย อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน

**3. การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการของสถานศึกษา** สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยภาพรวมพบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ มีการประเมินผลการเรียนและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กำหนดให้มีการประชุมร่วมกัน วิเคราะห์ กำหนดสมรรถนะร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสถิตย์ เทศาราชและคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่

21 สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่ามีแนวทางดังนี้ 1) ด้านสื่อการเรียนการสอน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ควรจัดหาวัสดุฝึก ครุภัณฑ์เครื่องจักร ที่ทันสมัย และห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้เพียงพอ 2) ด้านการบริหารงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ควรให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาตาม ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ และให้ครูผู้สอน ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 3) ด้านการบริหารงานวัดผลและประเมินผล ควรอบรมพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการวัดผลและประเมินผลมีเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลาย เน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน รวมทั้งสร้างความตระหนัก ให้นักเรียนเห็น คุณค่าในสิ่งที่ถูกประเมิน 4) ด้านการบริหารงานวิทยบริการและห้องสมุด ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอ ได้แก่ ชั้นวางหนังสือ หนังสือ และอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล และจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้ดึงดูดใจ พื้นที่อ่านหนังสือควรกว้างขวางและมีแสงสว่างเพียงพอ 5) ด้านการบริหาร งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการพัฒนาบุคลากร ควรมีการพัฒนาความรู้ทักษะให้กับครูผู้สอนและครูฝึกในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ มีการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในสถานประกอบการจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิรักษ์ ทัศบุตร (2564) ได้ให้ความหมาย ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนคือการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยมีครูในสถานศึกษาเป็นผู้สอนความพื้นฐานและสถานประกอบการสอนทักษะ วิชาชีพ โดยมีครูฝึกในสถานประกอบการเป็นผู้ที่ถ่ายทอดฝีมือในการทำงาน มีความรับผิดชอบมีจรรยาบรรณของผู้สอนมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติและมีลำดับขั้นต่างๆ ดังนี้ 1) ลำดับขั้น การสอนงานมีเทคนิคโดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์งาน 2) ลำดับขั้นการวางแผนงานการสอนงานครูฝึกในสถานประกอบการ 3) ลำดับการวิเคราะห์งานเป็นรายชิ้น

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาพรวมพบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีการกำหนดแผนฝึกงานระหว่างภาคเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวิทย์ มุงเมือง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาจารย์ ต่อสภาพ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมพบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีการวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีการประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจผู้เกี่ยวข้องในการวัดผลประเมินผลร่วมกัน การวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริงใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพเดียวกันและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

จินตนา รวมชมรัตน์ (2558) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น ด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทั้งทฤษฎีและเชี่ยวชาญภาคปฏิบัติ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องร่วมมือกับภาคเอกชน และสถานประกอบการในการฝึกวิชาชีพให้นักศึกษา

ด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากร โดยภาพรวมพบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการ สถานประกอบการส่งผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ร่วมกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2561) ในการศึกษาวิจัย “การพัฒนากลไก ขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0” โดยเน้นการพัฒนา สมรรถนะครู (Competency based) และความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Outcome based) โดยเสนอรูปแบบที่ควรใช้ในการพัฒนาครู คือ การพัฒนาในรูปแบบผสมผสานด้วยการพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) การพัฒนานอกเวลา ปฏิบัติงาน (Off-the-job Training) และการศึกษาด้วยตนเองทั้งแบบ Online และผ่านสื่อต่าง ๆ

**ข้อเสนอแนะ**

**ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์**

1. สถานศึกษาควรคำนึงถึงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการ โดยการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนทุกปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ไปด้วยกัน

2. สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อให้มีความเข้าใจที่สอดคล้องกัน

3. สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือเพื่อขอใช้หลักสูตรและวิทยากรในการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการโดยใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

**ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมสภาพแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษต่อไป

**เอกสารอ้างอิง**

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551.* สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

จินตนา รวมชมรัตน์. (2558). *รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.* ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2561). การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวิทย์ มุงเมือง. (2560). *การพัฒนาความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในภาคเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิรุตต์ บุตรแสนลี. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มุ่งเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.* ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2561). *การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2568). *นโยบายแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2568)*. สำนักงาน. https://www.facebook.com/share/p/19hnLuur2H/

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุทธิรักษ์ ทัศบุตร ไพวุฒิ ลังกา ชวนคิด มะเสนะ. (2564). การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 17*(1), 103-117.

บุญชม ศรีสะอาด.(2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). สุวีริยาสาส์น.

สถิตย์ เทศาราช และคณะ. (2564). *การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี*. รายงานการวิจัย.

อิสรียา ออสุวรรณ.(2559) แนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนระบบทวิภาคีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมศักดิ์ มีสุข, สมภพ สุวรรณรัฐ และ วรัทยา ธรรมกิตติภพ. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11*(3), 221-235.